

- руйнування практично всієї матеріально-технічної бази підприємств народних художніх промислів;
- продукування низькопробних виробів, далеких від народної традиції, які витісняють з ринку автентичних носіїв етномистецької спадщини;
- втрата традиційних ринків збуту готової продукції;
- позбавлення основної маси народних майстрів робочих місць і соціального захисту, права на творчу працю та пенсійне забезпечення, передачу унікальних художніх традицій молодому поколінню;
- призупинення активної підготовки молоді зміни, фахівців, занепад і закриття шкіл майстерності;
- руйнація мережі спеціалізованих навчальних закладів, у тому числі, системи професійно-технічної освіти, як важливої середньої ланки підготовки кваліфікованих фахівців.

Висновки. У контексті виокремлених проблем народних художніх ремесел можна констатувати потребу в збереженні та розвитку спеціальностей, спрямованих на підготовку в центрах професійно-технічної освіти Тернопільщини кадрів для поширених у регіоні напрямів декоративно-вжиткового мистецтва (різьблення по дереву, ковальство, вишивання, художнє плетіння з лози та ін.). З метою вдосконалення навчального процесу у згаданих центрах, які у складних умовах сьогодення здійснюють підготовку учнів – майбутніх фахівців народних художніх ремесел, необхідно здійснити розробку дидактичного забезпечення для учнів, викладачів і майстрів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / укл. і гол. ред. В. Г. Бусел. – К. ; Ірпінь : Перун, 2003. – 1440 с.
2. Народні художні промисли Тернопільщини // Мистецька сторінка. – Режим доступу : <http://storinka-m.kiev.ua/article.php?id=291>
3. Народні художні промисли України. – Режим доступу : [http://uk.wikipedia.org/категорія: народні промисли](http://uk.wikipedia.org/категорія:народні_промисли)
4. Про народні художні промисли : Закон України : із змінами і доповненнями, внесеними Законами України від 3.02.2004 року, від 16.10.2012 року. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T012547.html
5. Прусак В. Ф. Розвиток художньо-промислової школи на Буковині в XIX–XX ст. / В. Ф. Прусак, С. Й. Навротний // Науковий вісник: Сучасні теоретичні розробки в деревообробному і меблевому виробництві : збірник науково-технічних праць. – Львів : УкрДЛТУ. – 2002, вип. 12.5. – С. 186–190.
6. Українська культура та реалізація державної політики в культурній сфері : аналітичний звіт Міністерства культури і туризму України за 2005 рік. – К., 2006. – С. 37–41.

Кривенький С.

НаукОВИЙ керівник – доц. Цідило І. М.

РОЗРОБКА ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ФРАГМЕНТУ ЕЛЕКТРОННОГО ПОСІБНИКА ПРОГРАМНИМ ЗАСОБОМ *SUNRAV BOOKOFFICE*

За останні десятиліття спостерігається істотне збільшення обсягів і складності навчальних матеріалів для середньої і вищої шкіл. Великі труднощі часто виникають при оперативній підготовці, виготовленні і поширенні навчальних посібників різних видів. Зазначені фактори негативно позначаються на якості підготовки суб'єктів навчання. У зв'язку з цим велику увагу приділяють застосуванню прогресивних методик навчання, у тому числі використання ІТ. Зокрема для створення і розповсюдження електронних версій навчальних видань у різних форматах. В першу чергу для виконання подібної роботи, необхідні висококваліфікованим фахівцям певної галузі знань спеціалізовані навички програмування, засвоєння яких відбувається, як правило за власною ініціативою із затратною значних зусиль, які в кінцевому не дають бажаного результату.

На сучасному ринку освітніх послуг досить таки успішне вирішення даного питання, на наш погляд, пропонують програмні продукти SunRav Software (*SunRav BookOffice*), що є комплексною, цілісною дидактичною, методичною і інтерактивною програмною системою, яка

вирішує викласти складні елементи навчального матеріалу з використанням великого арсеналу різних форм відображення інформації.

Окремі аспекти електронного підручника та посібника досліджувались у роботах О. Бондар, А. Вихтуновської, Л. Гризун, Л. Корнєєва, В. Лепченко, Т. Марченка, Т. Соколовської, М. Турова, І. Цідило та ін.

Впровадження в навчання електронних підручників і посібників провідними освітянами світу вказує на те, що використання їх стає необхідним засобом в системі навчання студентів денної, а особливо дистанційної, заочної, екстернатної форм навчання, основним видом навчальної діяльності яких є саме самостійна робота [1].

Створення, систематизація і деталізація навчально-методичних електронних засобів навчання є пріоритетним напрямком в освітній галузі та є одним із актуальних завдань, що стоїть перед випускниками напрямку «Професійна освіта. Комп'ютерні технології».

Метою статті є обґрунтувати доцільність застосування програмного засобу *SunRav BookOffice* для розробки функціонального фрагменту електронного посібника.

Пакет програм для створення і переглядання електронних книг і підручників. Складається з двох програм: *SunRav BookEditor* – для створення і редагування книг і підручників; *SunRav BookReader* – для переглядання книг і підручників.

За допомогою пакету можна створювати документацію у вигляді EXE файлів, CHM, HTML, PDF форматах, а так само в будь-яких інших (використовуючи шаблони). У книгах можливо використовувати всю потужність сучасних мультимедійних форматів: аудіо і відео файли, зображення (PNG, JPEG, GIF (включаючи анімовані), Flash, будь-які OLE об'єкти і т.д.

Програмний засіб для створення і редагування (*SunRav BookEditor*) обладнана вбудованою системою перевірки орфографії (додаткових бібліотек/програм не потрібно). Система посилань дозволяє створювати посилання з будь-якого місця на розділи поточної книги, на інші книги, на тести (використовується програма *tTester*), на Інтернет сторінки або на будь-які інші документи. Глибина посилань не обмежена. Можливо відкриття посилань в спливаючих вікнах, зовнішній вигляд яких можна побудувати.

Можливе розповсюдження електронних книг на CD і DVD дисках разом з безкоштовною програмою для переглядання *SunRav BookReader*, яка може озвучувати книги, проводити індексний і повнотекстовий пошук, автоматично перегортувати сторінки, читати текстові, HTML, RTF і MS Office документи, змінювати зовнішній вигляд, використовуючи теми, організувати найбільш часто використовувані книги і розділи у Вибране. При цьому не потрібно інстальовувати на комп'ютер користувача ніяких програм. Пакет може читати книги з ZIP архівів, а також упакувати книги в ZIP архіви.

Програмний засіб для створення електронних книг і підручників. Ідеальний інструмент для створення електронних навчальних посібників, підручників, довідників, методичок і т.п. Поєднує в собі легкість використання і широкі можливості роботи з інформацією. Довідка до *SunRav BookOffice* написана саме в цьому середовищі.

Можливості. **Стили.** Ви можете визначити різні стилі тексту і з їх допомогою дуже швидко формувати текст. **Перевірка орфографії.** Дозволяє перевіряти правопис на ходу. **Таблиці.** Ви можете використовувати різноманітні таблиці, у тому числі і вкладені один в одного. Таблиці можуть надати допомогу при створенні макетів сторінок. **Імпорт.** Імпорт всіх документів з однієї теки з автоматичним створенням розділів - найшвидший і легший шлях перенести Ваші документи у формат *SunRav Book*, а так само імпорт книг з CHM файлів. **MS Office.** Якщо у Вас встановлений MS Office, то Ви можете додатково імпортувати і експортувати свої книги (в) файли MS Office: DOC, XLS і т.д. **Посилання.** Різні посилання допоможуть полегшити навігацію по книзі і запускати різні документи і програми.

Швидкий перегляд створеної книги в програмному середовищі *SunRav BookReader*. Програма *SunRav BookReader* предназначена для переглядання (читання) різних електронних книг і підручників (e-books), створених в програмі *SunRav BookEditor*, а також для переглядання текстових, HTML, RTF документів і документів MS Office (потрібний встановлений MS Office).

Можливості. **Автопрокрутка.** Використання автопрокрутки дозволяє проглядати книгу не торкаючись до клавіатури – текст сам прокручуватиметься (Ви можете відрегулювати швидкість прокрутки). **Голос.** Озвучування книги голосом – комп'ютер почне сам читати текст книги. **Навігація.** Показ деревовидного змісту книги для швидкої навігації по її розділах і

главах. Його можна відключити для того, щоб максимальна к-ть інформації помістилася на екран (або включити повноекранний режим – без меню, змісту і панелі управління). *Гарячі клавіші*. Під час читання книг і підручників Ви можете обійтися без використання миші – вся навігація може здійснюватися за допомогою клавіатури. *Пошук*. Індексний і повнотекстовий пошук по всій книзі допоможе швидко знайти потрібний текст в книзі. *Вибране*. Тека Вибране допоможе організувати розділи, що найбільш часто проглядаються, і книги в одному місці, зробивши доступ до них максимально швидким і зручним. *Масштабування*. Ви можете у будь-який момент збільшити або зменшити шрифт книги, при цьому зміна розміру відбувається пропорційно для всіх шрифтів, використовуваних в книзі.

Розробити електронний посібник в SunRav BookOffice може будь-який працівник освіти, що володіє рівнем користувача ПК. Так, нами розроблено фрагмент електронного посібника та збережено для зручності у різних форматах (див. рис. 1 та рис.2).

Загалом, розроблений електронний посібник програмним засобом SunRav BookEditor дозволяє публікувати книги в різних форматах:

EXE книга. Мабуть, це найпоширеніший і зручніший формат. Переваги цього формату: для перегляду електронної книги не потрібна програма для читання – вона вже вбудована в саму книгу, повне збереження всього форматування книги, включаючи програмування елементів, використання індексного і повнотекстового пошуку. Недоліки: єдиний недолік – достатньо великий розмір книги (за рахунок того, що програма для читання електронної книги вже вбудована в саму книгу).

CHM книга. Найбільш поширений формат. По суті це набір стислих HTML сторінок. Дуже часто використовується як довідкова система у складі програмного забезпечення. Прикладом може служити довідкова система до програм Sunrav BookEditor і SunRav BookReader. Основні переваги цього формату: швидше за все на комп'ютері користувача встановлено вже все необхідне для читання документів цього формату, невеликий розмір електронної книги, використання індексного і повнотекстового пошуку. Недоліки: можливо не 100 %» відповідність зовнішнього форматування сторінок.

HTML книга. Дозволяє викласти книгу на сайті. Представляє собою набір HTML сторінок, зображень і декілька службових файлів, що дозволяють створити дерево змісту. Можливо створення 2 типів HTML книг: з фреймами і без фреймів. У першому випадку зміст розташовується в лівому фреймі, текст – в правому фреймі. У разі створення HTML книги без фреймів зміст поміщається безпосередньо в текст основної сторінки.

PDF книга. Формат PDF фактично є стандартом в обміні ділової документації. Програма для читання документів в цьому форматі достатньо поширена і її можна безкоштовно завантажити.

RTF книга. Фактично це найбільш розповсюджений текстовий формат, що підтримує форматування тексту, зображення, посилання. Для читання/редагування документів в цьому форматі можна використовувати програму WordPad, що поставляється з Microsoft Windows або MS Word. Недоліком цього формату є відсутність зручної навігації по книзі.

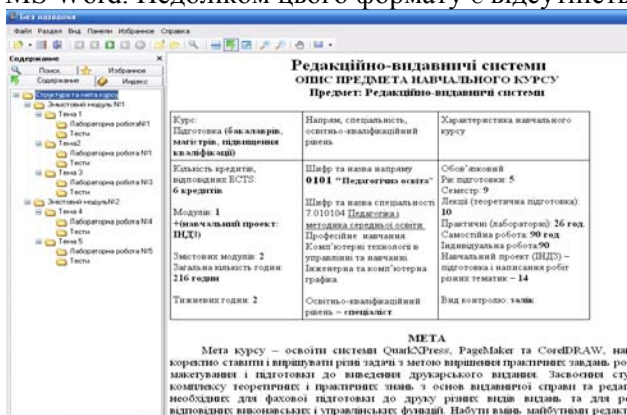

Рис. 1. Документ в форматі .exe

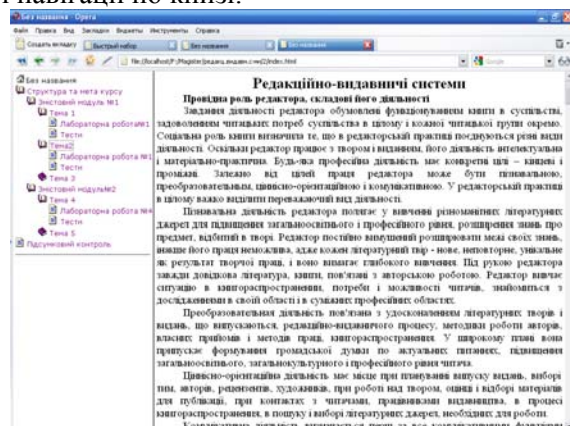

Рис. 2. Документ в форматі .html

Для публікації книги достатньо вибрати пункт меню Файл/Експорт..., у полі **Тип файлу** вибрати один з перерахованих вище типів, ввести ім'я файлу і натиснути ОК. для подальшої

роботи достатньо розглянути меню, що є досить таки інтуїтивним та зрозумілим (див. рис.3) для фахівців різних галузей знань. Так, розглянемо найбільш використовувані опції за піктограмами: – створення нового розділу; – додати розділ; – видалити розділ; – зміна назви розділу; – зміна ID розділу; 6. Блок формування структури книги; – властивості книги; – додати посилання; – вставка флеш анімації; – вставка мультимедійного файлу.

Рис. 1. Головне вікно SunRavBookOffice

Електронні посібники відносяться до достатньо складних програмних продуктів і потребують для реалізації не тільки засобів комп'ютер'ютерної графіки, але й спеціалізованих інструментальних засобів розробки [2]. На основі проведеного порівнюючого аналізу авторських систем, в якості інструментальних засобів практичної реалізації магістерської роботи обрано програмний засіб SunRav BookOffice, що за своєю структурою та принципом роботи дозволяє розробляти ЕП та зберігати продукт в різних форматах: *EXE книга*, *СНМ книга*, *HTML книга*, *PDF книга*, *RTF книга*.

Розроблений функціональний фрагмент охоплює достатній аспект вивчення дисципліни «Редакційно-видавничі системи» і може бути корисним для учнів професійно-технічних закладів освіти за професією «Оператор комп'ютерної верстки». Також, використання електронних посібників у навчальному процесі дозволить підвищити ефективність використання бібліотечного фонду навчального закладу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Колесник І. В. Використання сучасних інформаційних технологій при розробці електронних посібників для фахівців з документознавства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://referat.repetitor.ua>
2. Цидьло І. Н. Дидактическая модель электронного учебника для цифровой библиотеки / И. Н. Цидьло // Электронные информационные ресурсы: проблемы формирования, обработки, распространения, защиты и использования – 2007. Материалы VII Международной науч.-техн. конф. – К.: УкрИНТЭИ, 2007. – С. 36-38.